

Дослідження потребо-мотиваційних пріоритетів у сфері фізичної культури і спорту студентської молоді Китайської Народної Республіки

Оксана Марченко, Се Чжимін

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. Актуальність проблеми обумовлюється тим фактором, що численні дані наукових розробок китайських учених свідчать про значну кількість студентів, у яких спостерігається низький рівень фізичної підготовленості. У зв'язку з цим вони не в змозі виконати необхідні державні тести з фізичного виховання, які передбачені навчальною програмою, що є вкрай важливими у системі фізичного виховання КНР. *Мета.* Визначити особливості та відмінності мотиваційних пріоритетів до занять фізичною культурою і спортом студентської молоді КНР з метою усвідомленого підвищення їх інтересу до занять руховою активністю для духовного і фізичного самовдосконалення. *Методи.* Аналіз, порівняння, узагальнення, систематизація, неформалізовані бесіди, опитування, анкетування, методи математичної статистики. *Результати.* На основі результатів дослідження визначено, що мотивація студентів КНР до занять фізичною культурою і спортом має певні особливості, які залежать від статі та віку респондентів. Виявлено, що кількість респондентів, залучених до занять спортом, становить близько 90 % загальної кількості тих, хто брав участь у дослідженні. Пріоритетними видами спорту студентської молоді КНР виступають бадмінтон, пінг-понг, заняття фітнесом, плавання та легка атлетика. Внутрішнім фактором, який лімітує формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом, як у юнаків, так і у дівчат визначено відсутність бажання займатися спортом. Підтверджено вплив факторів зовнішнього середовища на формування мотивів, інтересів до занять фізичною культурою і спортом. Виявлено, що підвищення інтересу та формування мотивації до рухової активності студентів КНР можливе за умови підвищення теоретичних знань студентів та їх освіченості у практичних питаннях застосування різних засобів і методів підтримання здоров'я, досягнення розуміння, що фізична культура є складовою частиною загальної культури сучасного фахівця.

Ключові слова: студентська молодість, юнаки, дівчата, мотиви, інтерес, фізична культура і спорт.

Oksana Marchenko, Xie Zhimin

STUDY OF THE NEED AND MOTIVATIONAL PRIORITIES IN THE FIELD OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS OF STUDENT YOUTH OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

Summary. The relevance of the problem is due to the fact that numerous findings of the research of Chinese scientists indicate a significant number of students who have a low level of physical fitness. As a result, they are not able to perform the necessary national physical fitness tests included in the curriculum that is extremely important in the system of physical education of the PRC. *Objective.* To identify the features and differences in motivational priorities for physical culture and sports in Chinese students with the aim to enhance their interest in physical activity for mental and physical self-improvement. *Methods.* Analysis, comparison, generalization, systematization, informal interviews, surveys, questionnaires, methods of mathematical statistics.

Results. Based on the results of the study, it was determined that the motivation of Chinese students to engage in physical education and sports has certain features that depend on the gender and age of respondents. It was found that the number of respondents engaged in sports activities was about 90 % of the total number of the subjects. The priority sports for Chinese students were ping-pong, fitness, swimming and athletics. Both male and female students mentioned the lack of desire to participate in sports as an internal factor limiting the formation of motivation to engage in physical exercise and sports. The influence of environment on the development of students' motivation and interests in physical exercise and sports was shown. It was found that increasing the interest and motivation to physical activity among Chinese students is possible by increasing

Вступ. Відомий своєю унікальною культурою та традиціями Китай є однією з небагатьох країн, економічний ріст яких лише трохи уповільнився під час світової економічної кризи. Зростання промислового виробництва й економіки висувають високі вимоги до якості освіти, а інвестиції, які китайський уряд направляє в освітні програми, сягають до 4 % ВВП КНР. Завдяки цьому активно розвиваються наукові центри, де вже не лише вдосконалюють існуючі, а й розвивають абсолютно нові й унікальні технології. Один з найбільш амбітних проєктів Китаю у сфері освіти – «Проєкт 211», згідно з яким сто китайських закладів вищої освіти в 2021 р. повинні зайняти лідируючі позиції у світі [23].

Суспільний прогрес тієї чи іншої держави значною мірою зумовлений, з одного боку, чисельністю студентів у країні, з іншого – рівнем їхньої професійної підготовки та всебічного розвитку. Тому студентство в усіх країнах є однією з суспільно значущих та соціально активних груп суспільства. Китай входить до країн, в яких фізична культура відома ще із стародавніх часів. Згідно з даними китайських історичних джерел, перші форми фізичної культури з'явилися в країні ще на початку II тисячоліття до н. е. Слід зауважити, що сьогодні продовжують успішно розвиватися багато національних видів спорту та системи вправ, які сформувалися ще в давнину: ушу, тайцзицюань, цигун, сянци, вейці, боротьба. Тому значна роль у системі підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців належить фізичній культурі, оскільки вона у системі закладів вищої освіти КНР виступає важливим засобом соціального та професійного становлення майбутнього спеціаліста, його духовного та фізичного розвитку [4, 5, 17, 18].

Недивлячись на те що у КНР розроблено таку нормативно-правову ба-

Marchenko O., Xie Zhimin. Study of the need and motivational priorities in the field of physical culture and sports of student youth of the People's Republic of China. Theory and Methods of Physical education and sports. 2021; 4: 37–44
DOI: 10.32652/tmfv.2021.4.37–44

Марченко О., Се Чжимін. Дослідження потребо-мотиваційних пріоритетів у сфері фізичної культури і спорту студентської молоді Китайської Народної Республіки. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2021; 4: 37–44
DOI: 10.32652/tmfv.2021.4.37–44

the theoretical knowledge of students and their awareness of practical issues of using various means and approaches to maintaining health, and development of understanding that physical culture is a part of the general culture of modern professionals.

Keywords: student youth, young males, young females, motives, interest, physical culture and sports.

зу, що дозволяє ефективно розвивати фізичну культуру та спорт, а державна політика спрямована на розвиток спортивно активної та здорової особистості, яка б відповідала вимогам соціалістичної ринкової економіки держави і була б фізично здатна до високопродуктивної праці, китайські дослідники слушно зауважують, що на сьогодні в закладах вищої освіти КНР далеко не всі завдання фізичного виховання, які можна вирішувати в процесі навчання студентів, реалізуються доволі ефективною мірою. Наприклад, на тлі посилення негативного впливу на організм молоді факторів екологічного та виробничого порядку, особливо гостро постає проблема широкого впровадження фізичної культури у повсякденне життя та побут студентської молоді з метою підвищення їхньої мотивації до фізкультурно-спортивної активності [4, 5, 19].

Актуальність даної проблеми багато в чому обумовлюється також тим фактором, що у студентської молоді все частіше спостерігається прогресуюча гіпокінезія з усіма негативними наслідками [1, 4–6, 17, 18, 19]. Як свідчать численні наукові дані, на сьогодні у значній кількості студентів КНР спостерігається низький рівень фізичної підготовленості. У зв'язку з чим вони не в змозі виконати необхідні державні тести з фізичного виховання, які передбачені навчальною програмою, що є вкрай важливими у системі фізичного виховання КНР. Також науковцями КНР виявлено, що серед китайської молоді є значна кількість студентів із незадовільним станом здоров'я та фізичного розвитку, надмірною вагою, порушенням постави та опорно-рухового апарату, нервово-психічними відхиленнями тощо [4, 5]. Основними причинами такого стану вчені вважають недостатній обсяг обов'язкових занять із фізичного виховання студентів, які не в змозі компенсувати слабку рухо-

ву активність, спричинену напруженою та підвищеною розумовою діяльністю, та відсутність мотивації до занять фізичною культурою і спортом. У зв'язку з цим проблема формування інтересу та мотивації до занять фізичною культурою і спортом, а також збереження бажання студентів постійно удосконалювати свої фізичні якості протягом тривалого часу розглядається на державному рівні і має велике значення для реалізації державної політики КНР у сфері фізичної культури і спорту.

Системний аналіз масиву наукових знань та міжнародного досвіду вивчення мотиваційної проблематики свідчить про певні теоретичні напрацювання у висвітленні цього процесу в КНР. Важливий внесок у дослідження мотивації до занять фізичною культурою і спортом студентів КНР належить Lu Xinxin та Li Xin (2017), які виявили існування тісного взаємозв'язку між цінностями фізичної культури та спортивною мотивацією у студентської молоді. Го Сютін (2018) завдяки науковому експерименту репрезентував теорію цільової орієнтації як теорію мотивації досягнення, що інтегрує наступні індивідуальні когнітивні фактори: сприйняття власних здібностей, рівень потреби у досягненнях, самовдосконалення, досягнення успіху або невдачі. У дослідженнях Сюе Фен (2010) доведено взаємозв'язок між мотивацією та виконанням фізичних вправ з точки зору теорії самовизначення студентів. Сучасні дослідження Кан Сян (2020) довели вплив спортивних мотиваційних відеороликів Інтернет-мережі на мотивацію до занять руховою активністю для покращення зовнішнього вигляду [18–22].

Незважаючи на значну кількість праць з проблеми дослідження, мусимо констатувати відсутність системного комплексного підходу до вивчення мотиваційних пріоритетів до занять фізичною культурою і спортом студентської молоді КНР. Сказане під-

тверджує актуальність даної проблеми, її важливу соціальну значущість. Глибинний сенс таких знань полягає передусім у проведенні більш ґрунтовних емпіричних досліджень, що визначило мету і завдання нашої роботи.

Проблематика роботи відповідає плану НДР НУФВСУ за темою 3.1 «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» на 2021–2025 рр.

Мета дослідження – визначити особливості та відмінності мотиваційних пріоритетів до занять фізичною культурою і спортом студентської молоді КНР з метою усвідомленого підвищення їх інтересу до занять руховою активністю для духовного і фізичного самовдосконалення.

Методи дослідження: аналіз, порівняння, узагальнення, систематизація, теоретичне моделювання, анкетування; методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Дослідження проводили в Університеті Січан, КНР. У науковому експерименті брали участь студенти 11 вищих навчальних закладів КНР, серед яких: Медичний коледж Бенгбу, Технологічний університет Гуйлінь, Хебейський сільськогосподарський університет, Хенанський сільськогосподарський професійний коледж, Сільськогосподарський університет Шаньсі, Сичуанський університет іноземної мови, Сичуанський університет легкої хімічної технології, Тяньцзіньський університет комерції, Університет Січан, Китайський західний педагогічний університет, Університет Юньчен. Загальна кількість респондентів становила 1855 осіб I та II курсів, серед яких: юнаків – 945, дівчат – 910. Процедура наукових досліджень проводили відповідно до етичних стандартів відповідального комітету з прав людини за погодженням та письмовою згодою ректорів закладів вищої освіти КНР, що підтверджується відповідними документами.

Відомо, що мотивація – це опосередкована процесом її віддзеркалення суб'єктивна детермінація поведінки людини [11].

Таблиця 1. Залученість до занять спортом студентів Китайської Народної Республіки

Варіант відповіді	Студенти II курсу				Студенти I курсу				Всього займаються спортом			
	Юнаки		Дівчата		Юнаки		Дівчата		Юнаки		Дівчата	
	п	%	п	%	п	%	п	%	п	%	п	%
Так	397	92,8	400	92,0	844	85	407	85,6	834	88,2	807	88,6
Ні	31	7,2	35	8,0	148	15	68	14,4	111	11,7	103	11,3
Всього	428	100	435	100	517	100	475	100	945	100	910	100

Для дослідження потребо-мотиваційних пріоритетів у сфері фізичної культури і спорту студентської молоді КНР було стратифіковано контингент випробуваних за віком та статтю. На основі розроблених анкет нами було застосовано соціологічне анкетування, спрямоване на виявлення потреби студентів у заняттях фізичними вправами та дослідження їхніх інтересів і мотивів до занять фізичною культурою і спортом.

За результатами анкетування виявлено, що в основі потребо-мотиваційної сфери фізичної культури і

спорту юнаків і дівчат, які навчаються в різних вищих навчальних закладах КНР, існують як спільні, так і суттєво відмітні пріоритети. Серед загальної кількості респондентів 88,2 % юнаків та 88,6 % дівчат займаються спортом (табл. 1).

Серед юнаків I курсу майже удвічі більше тих, які не займаються спортом (15 %), ніж серед студентів II курсу (7,2 %). 14,4 % дівчат-першокурсниць не займаються спортивною діяльністю за різних причин, що також удвічі більше, ніж дівчат II курсу. Як видно із таблиці 1, кількість респондентів за-

лучених до занять спортом, становить майже 90 % загальної їх кількості, що виступає суттєвим показником. Позитивні результати, що свідчать про заняття спортом китайських студентів, пояснюються перш за все значною мотивацією китайської молоді до поліпшення якості особистого життя і життя країни шляхом отримання якісної освіти, а також державною політикою КНР у сфері фізичної культури та спорту, яка кожного року включає до програм соціального розвитку та розвитку національної економіки збільшення обсягів будівництва гро-

Таблиця 2. Інтерес до видів спорту студентів Китайської Народної Республіки

Вид спорту	Студенти II курсу				Студенти I курсу			
	Юнаки		Дівчата		Юнаки		Дівчата	
	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
Баскетбол	177	41,36	164	37,70	198	38,30	153	32,21
Волейбол	49	11,45	65	14,94	65	12,57	40	8,42
Футбол	46	10,75	28	6,44	65	12,57	36	7,58
Гімнастика	47	10,98	82	18,85	59	11,41	61	12,84
Плавання	83	19,39	77	17,70	97	18,76	86	18,11
Легка атлетика	75	17,52	83	19,08	106	20,50	82	17,26
Бойові мистецтва	36	8,41	41	9,43	55	10,64	28	5,89
Фітнес	190	44,39	196	45,06	225	43,52	213	44,84
Спортивні танці	52	12,15	84	19,31	72	13,93	62	13,05
Йога	53	12,38	99	22,76	77	14,89	96	20,21
Теніс	16	3,74	39	8,97	29	5,61	27	5,68
Пінг-понг	136	31,78	151	34,71	177	34,24	151	31,79
Бадмінтон	245	52,4	258	59,31	272	52,61	261	54,95
Види спорту етнічних меншин	15	3,50	21	4,83	10	1,93	14	2,95
Інший вид спорту	88	20,56	81	18,62	81	15,67	91	19,16

Таблиця 3. Мета, з якою студенти Китайської Народної Республіки займаються фізичною культурою і спортом

Варіант відповіді	Студенти II курсу				Студенти I курсу			
	Юнаки		Дівчата		Юнаки		Дівчата	
	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
Спілкуватися з друзями	138	32,2	114	26,2	167	32,3	128	26,9
Досягти високого спортивного результату	122	28,5	125	28,7	140	27,0	119	25,0
Удосконалювати фігуру	122	28,5	116	26,6	144	27,8	114	24,0
Активно відпочивати та розважатися	241	56,3	238	54,7	290	56,0	270	56,8
Покращити стан здоров'я	280	65,4	295	67,8	315	60,9	293	61,6
Знизити зайву вагу	157	36,6	183	42,0	197	38,1	182	38,3
Підвищити фізичну підготовленість	302	70,5	322	74,0	362	70,0	343	72,2
Отримати задоволення від рухової активності	168	39,2	172	39,5	188	36,3	151	31,7
Взяти участь у змаганнях	32	7,4	39	8,9	52	10,0	38	8,0
Для самоствердження	62	14,4	69	15,8	100	19,3	89	18,7

мадських спортивних споруд, а також збільшення інвестування соціального спортивного будівництва.

Опитування студентської молоді КНР свідчить, що інтерес до видів спорту у юнаків і дівчат майже не відрізняється (табл. 2). Нами не було виявлено гендерних відмінностей у пріоритетності вибору видів спорту. Дівчата разом з традиційними видами рухової активності (танці, гімнастика) обирають заняття маскулінними видами спорту: бойові мистецтва (5,89 % студентки I курсу та 8,41 % студентки II курсу) та футбол (7,58 % студентки I курсу та 6,44 % студентки II курсу), натомість для юнаків цікавими виявилися йога (14,89 % студентів I курсу та 12,38 % II курсу) та спортивні танці (13,93 % студентів I курсу та 12,15 % II курсу).

Однією з причин низької мотивації студентів до занять фізичною культурою і спортом вчені вважають неформованість у них ціннісних орієнтацій та відсутність усвідомленого взаємозв'язку рухової активності і фізичного вдосконалення та гарного самопочуття [3, 9–13, 15, 16]. Система цінностей фізичної культури залишається для більшості юнаків і дівчат на абстрактному особистісному рівні.

Поглиблене вивчення структури мотивації студентів до занять фізичною культурою і спортом у вищих навчальних закладах КНР дозволяє виділити позитивні та негативні сторони даного процесу. У зв'язку з цим ми з'ясували мету студентів КНР під час занять спортом (табл. 3). На запитання «З якою метою Ви займаєтесь спортом?» понад 70 % дівчат і юнаків I та II курсів дали таку відповідь: «Підвищити фізичну підготовленість». Таку однотайність можна пояснити тим, що в КНР система фізичного виховання студентської молоді йде шляхом реформування з урахуванням західного, зокрема американського досвіду та побудови власних стандартів фізкультурної освіти. Китайці не відмовляються від складання державних нормативів, навпаки, впроваджують іспити з фізкультури для переходу на усі наступні ланки школи, навіть запроваджують іспити з фізкультури під час вступу до закладу вищої освіти.

Друге місце у юнаків і дівчат займає відповідь «Покращення стану здоров'я», третю позицію було надано мотиву «Активний відпочинок та розваги». Мотив, який залишився на останньому рейтинговому міс-

ці, також виявився однаковим у юнаків і дівчат. Вони не бажають брати участь у змаганнях, це виявилось їм не цікавим. Вчені зауважують, що у ході зростання та фізіологічної перебудови організму у підлітків може виникнути відчуття тривоги та зниження самооцінки [9, 11]. Мотив «Для самоствердження» також виявився незначущим для студентів КНР. Натомість майже 40 % дівчат і юнаків I та II курсів обрали мотив «Зниження зайвої ваги».

І це не випадково, тому що у період статевого дозрівання відбувається інтенсивний ріст, збільшується обмін речовин, посилення роботи залоз внутрішньої секреції і ті, хто не займається спортом, можуть набрати зайву вагу. Отже, різниці між відповідями юнаків і дівчат щодо вибору мети, з якою вони займаються спортом, практично не було.

Продовжуючи дослідження у визначенні ставлення студентів КНР до фізичної активності та спорту, вивчаючи їхні мотиви, інтереси та захоплення, ми проаналізували відповіді на таке запитання: «Що Вас спонукає займатися фізичними вправами?» (табл. 4). Найбільш поширеною у юнаків та дівчат була відповідь «Знання

про користь занять фізичними вправами» (майже 60 %). Свідомий вибір такої відповіді може свідчити про достатній рівень зовнішньої інформації про вплив фізичних вправ на загальний рівень фізичної підготовки та фізичного здоров'я людини. І якщо студенти досі не займалися спортом, є сподівання, що вони досить вмотивовані для занять фізкультурно-оздоровчою діяльністю.

Друге за рейтингом місце у юнаків і дівчат було надане відповіді «Дав пораду викладач фізичної культури». Тобто ми не бачимо різниці у відповідях юнаків та дівчат, хто більше впливає на прийняття їхнього рішення, та чи є воно у даному віці самостійним.

Далі відповіді респондентів дещо відрізняються. Юнаки I курсу прислухаються до поради батьків (3,48 %), натомість дівчата I курсу більше довіряють спортивним передачам та телешоу (2,95 %). На II курсі пріоритети юнаків змінюються і поради друзів для них стають більш значущими (3,97 %), натомість дівчата з II курсу починають прислуховуватися до батьків та поважати їхню думку (2,53 %).

Таким чином, для студентів КНР поради та приклади батьків і вчителів відіграють значну роль у прийнятті важливих рішень та засвідчують повагу до них, важливість їхньої думки у прийнятті того чи іншого рішення. Як

відмітив у своїх дослідженнях професор Д. У. Фельдштейн, у 16–17 років у підлітків відбувається усвідомлення власного самовизначення та посилюється потреба у самореалізації особистості [8]. Відомо, що заняття спортом суттєво впливають на формування системи цінностей, інтересів, поглядів підлітків. І відповідь респондентів про те, що «Знання про користь фізичними вправами» мотивують займатися фізичною культурою і спортом, говорить про усвідомлення їхнього вибору. Досліджуючи спонукання студентів КНР до занять спортом, суттєвої різниці між відповідями юнаків і дівчат, ми також не знаходимо, але помічаємо певну «замкнутість» респондентів під час відповіді на дане запитання. Близько 20 % юнаків і дівчат не захотіли називати мотиви, що спонукають їх займатися спортом (див. табл. 4).

Дослідження науковців доводять, що заняття фізичною культурою та спортом суттєво впливають на систему цінностей, інтересів, поглядів підлітків. Тому ми вважаємо, що відповідь респондентів, що «Знання про користь занять фізичними вправами» свідчить про усвідомлення їхнього вибору [4, 7, 10, 15, 16.]. Щоб зрозуміти причини небажання юнаків та дівчат займатися спортом та фізичною активністю, ми поставили таке запи-

тання: «Назвіть причини, які заважають Вам займатися спортом чи фізичною культурою?» (табл. 5). Головною у юнаків і дівчат було названо причину «Брак вільного часу» (31,9 % юнаків I курсу та 38,3 % II курсу) та (32,0 % дівчат I курсу та 31,4 % II курсу), що є зовнішнім фактором впливу.

Друге за рейтингом місце у юнаків і дівчат було надано відповіді «Відсутність спортивних та оздоровчих секцій, які мене цікавлять», що можна віднести також до зовнішніх факторів впливу. Недивлячись на те що майже 90 % респондентів відповіли, що займаються спортом, третє за рейтингом місце як у юнаків, так і у дівчат було надано відповіді «У мене взагалі немає бажання займатися спортом», що є певним внутрішнім фактором, який лімітує формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом. 9,0 % дівчат II курсу та 8,5 % I курсу відсутність знань займатися самостійно виокремили як один із факторів, які заважають заняттям спортом, тобто, теоретична підготовленість, недостатність якої у студенток свідчить про відсутність цікавості до знань із фізичної культури. Цей фактор обмежує самостійність і ставить їх у залежність від фахівця з фізичної культури навіть у простих питаннях, що призводить до ігнорування потенціалу фізичної культури і ви-

Таблиця 4. Мотиви, що спонукають студентів Китайської Народної Республіки займатися спортом

Варіант відповіді	Студенти II курсу				Студенти I курсу			
	Юнаки		Дівчата		Юнаки		Дівчата	
	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
Дав пораду викладач фізичної культури	53	12,3	44	10,1	48	9,2	42	8,8
Дали пораду батьки	5	1,1	7	1,6	18	3,4	12	2,5
Дали пораду друзі	17	3,9	9	2,0	17	3,2	10	2,1
Спортивні телешоу	12	2,8	14	3,2	14	2,7	14	2,9
Знання про користь занять фізичними вправами	241	56,3	258	59,3	288	57,1	281	59,1
Бажання брати участь у змаганнях	8	1,87	11	2,5	6	1,1	9	1,8
Інформація із газет та журналів	0	0,0	1	0,2	0	0,0	1	0,2
Інформація з мережі Інтернет	16	3,7	17	3,9	17	3,2	11	2,3
Інші причини	76	17,7	74	17,0	109	21,0	95	20,0

Таблиця 5. Причини, які заважають студентам Китайської Народної Республіки займатися спортом чи фізичною культурою

Варіант відповіді	Студенти II курсу				Студенти I курсу			
	Юнаки		Дівчата		Юнаки		Дівчата	
	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
Не вистачає часу	164	38,3	137	31,4	165	31,9	152	32,00
Відсутність спортивних та оздоровчих секцій, які мене цікавлять	59	13,7	69	15,8	81	15,6	67	14,1
Батьки не мають можливості оплатити заняття	3	0,7	2	0,4	2	0,3	2	0,4
У мене немає друзів, які б приєдналися до занять	24	5,6	27	6,2	47	9,0	28	5,8
Я не маю знань, щоб займатися самостійно	26	6,0	37	8,5	36	6,9	43	9,0
У мене взагалі немає бажання займатися спортом	47	10,9	38	8,7	65	12,5	61	12,8
Не маю зручного та красивого спортивного одягу	9	2,1	9	2,0	10	1,93	11	2,3
Інші причини	96	22,4	116	26,6	111	21,4	111	23,3

ступає також лімітуючим фактором у формуванні мотивації до занять фізичною культурою і спортом [10].

Таким чином, аналіз мети занять спортом та причин, які заважають студентам ним займатися, свідчить, що таким студентам бракує внутрішньої усвідомленої мотивації.

Результати дослідження засвідчили, що мотивація студентів КНР до занять фізичною культурою і спортом має певні особливості, які залежать від статі та віку респондентів. Більшість учасників експерименту під час визначення мотивів не обмежилися однією відповіддю, переважно обираючи два або три варіанти.

Останнім часом дедалі більш яскраво простежується тенденція до вузького розуміння фізичної культури як такої, що пов'язано з тілесністю та естетикою, а в окремих джерелах її характеризують як творчу діяльність із засвоєння і формування цінностей у сфері фізичного вдосконалення людини як соціально значущий результат її систематичних фізичних і моральних зусиль [4, 7–9, 11].

Студентська молодь I–II курсів коледжів та університетів КНР – це суспільно диференційована соціально-демографічна спільнота, якій прита-

манні специфічні фізіологічні, психологічні, пізнавальні, культурно-освітні та інші властивості та риси характеру, які, на відміну від представників старших поколінь і вікових груп, перебувають у стані формування та становлення [4, 7, 8].

Тому, на наше переконання, саме в цей період спеціалістам галузі фізичної культури КНР слід звернути увагу на формування мотивації до занять спортом та фізичною культурою та формувати індивідуальну фізичну культуру студентської молоді Китаю на заняттях з фізичного виховання та на секційних тренуваннях у позанавчальний час [7, 8].

Варто зауважити, що на мотивацію студентської молоді впливають не лише її індивідуальні особливості, а й навколишнє середовище та оточення. У наукових працях, де розглянуто фактори впливу на формування цінностей студентів засобами фізичної культури, зазначено, що на формування стійкого позитивного ставлення до систематичних занять фізичними вправами як невід'ємної складової у формуванні індивідуальної фізичної культури здійснюють вплив батьки, школа, коло спілкування, мікросередовище тощо. Невеликий вне-

сок (до 10 %) у формування інтересу молоді до здорового способу життя роблять преса та телебачення [3, 7, 14, 15]. Кожен із перерахованих чинників може як стимулювати фактори ризику (алкоголізм, куріння, наркоманія), так і виступати захисним фактором [2]. Із практичного досвіду відомо: якщо батьки самі займалися спортом, то в сім'ї культивуються заняття спортом та фізичною активністю, до яких з раннього віку залучаються діти. Це дозволяє підтвердити, що одним із суттєвих зовнішніх факторів, які впливають на мотивацію студентської молоді Китаю займатися спортом, є порада батьків [3, 11].

Підтвердження результатів нашого дослідження знаходимо у авторів навчально-методичного посібника «Формування здорового способу життя студентської молоді», які вважають, що відправним моментом обґрунтування необхідності активного залучення молоді до безпосередньої реалізації соціальних проєктів формування здорового способу життя є врахування того факту, що у молодіжному середовищі друзі та ровесники є одним із впливових джерел інформації [3, 8–11]. Ми повністю згодні з такою думкою і результати нашо-

го дослідження підтверджують вплив факторів зовнішнього середовища на формування мотивів та інтересів до занять спортом та фізичною культурою студентської молоді КНР. Взагалі, процес фізичного виховання у вищих навчальних закладах Китайської Народної Республіки спрямований на виховання у студентів ідеї «довічних» занять фізичними вправами і спортом, розвиток системи знань про фізичну підготовку, рухові навички і звички активної рухової діяльності, у тому числі в позанавчальний час [4, 17–19].

Слід зауважити, що результати дослідження мотиваційних пріоритетів студентської молоді КНР суттєво відрізняються від таких українських студентів. Так, М. І. Маєвський, розглядаючи питання мотивації до занять фізичною культурою і спортом студенток педагогічного ЗВО показав, що 56,7 % дівчат відвідують заняття з фізичного виховання з метою убезпечити себе від можливих проблем з атестацією чи заліком. І ніхто з респондентів не вказав, що займається на заняттях з метою навчитися нових вправ [10]. Натомість, студентки китайських ЗВО у пріоритет ставлять мотив підвищення фізичної підготовленості та стану здоров'я.

Висновки. На основі даних, отриманих у ході дослідження, визначено, що сучасний стан розробки питання підвищення мотивації до занять фізичною культурою і спортом студентської молоді КНР з метою усвідомленого підвищення їх інтересу до занять руховою активністю для духовного і фізичного самовдосконалення, на сучасному етапі розвитку держави є одним із перспективних напрямів роботи вищих навчальних закладів.

Результати дослідження свідчать, що кількість респондентів, залучених до занять спортом, становить близько 90 % загальної кількості тих, хто брав участь у дослідженні, що є суттєвим показником залучення молоді до занять фізичною культурою і спортом у КНР.

Отримані дані дали можливість визначити пріоритетні види спорту студентської молоді КНР. Найпопулярнішими виявилися бадмінтон,

пінг-понг, фітнес, плавання та легка атлетика. Суттєвих відмінностей у виборі видів спорту юнаків і дівчат виявлено не було.

У ході дослідження визначено, що мотивація студентів КНР до занять фізичною культурою і спортом має певні особливості, які залежать від статі та віку респондентів. Внутрішнім фактором, який лімітує формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом як у юнаків, так і у дівчат є відсутність бажання займатися спортом.

Нами було виявлено, що підвищення інтересу до занять фізичною культурою і спортом та формування мотивації студентів КНР до рухової активності можливе за умови підвищення їхніх теоретичних знань та освіченості у практичних питаннях застосування різних засобів і методів підтримання здоров'я, досягнення розуміння, що фізична культура є складовою частиною загальної культури сучасного фахівця.

Перспективи подальших досліджень передбачають визначення факторів внутрішнього та зовнішнього впливу на формування індивідуальної фізичної культури студентської молоді КНР.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрєєва О. Теоретико-методологічні засади рекреаційної діяльності різних груп населення [автореферат]. Київ; 2014. 39 с.
2. Андріученко Т, Вакулєнко О, Волков В, Дзюба Н, Коляда В, Комарова Н, Пеша І, Тілікіна Н. Формування здорового способу життя. Навчально-методичні рекомендації. Київ. ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики»; 2018. 100 с.
3. Безверхня ГВ. Мотивація до занять фізичною культурою і спортом школярів 5–11-х класів [дисертація]. Умань: Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини; 2004. 258 с.
4. Ван Ліхуа. Організація управління впровадженням державних стандартів фізичної підготовленості студентів у вищих навчальних закладах Китайської Народної Республіки [автореферат]. Харків; 2011. 20 с.
5. Горбатенко ТБ. Анализ учебных программ по дисциплине «Физическая культура» в вузах Китайской Народной Республики и Российской Федерации. Теория и практика физ. культуры. 2008; 8: 76–80.
6. Красножен СВ. Перспективні підходи до вивчення стану здоров'я сучасних школярів та шляхи його поліпшення. Спортивна медицина. 2014;(1):52.

7. Круцевич ТЮ, Марченко ОЮ. Гендерні відмінності ієрархічної структури ціннісних орієнтацій школярів різних вікових груп. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2018;3(43):144.

8. Круцевич ТЮ, Марченко ОЮ. Характерні відмінності у виборі факторів здорового способу життя як складових індивідуальної фізичної культури сучасних школярів. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2018;6(68):10-15.

9. Круцевич ТЮ, редактор. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студ. вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. Київ: Олімпійська л-ра; 2017. Т.1: 392 с.

10. Маєвський МІ. Ціннісні орієнтації у сфері фізичної культури і спорту студентів педагогічних спеціальностей [дисертація]. Умань; 2016. 251 с.

11. Марченко ОЮ. Теоретико-методологічні основи гендерного підходу до формування аксіологічної значущості фізичної культури школярів: [дисертація]. Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України; 2019. 590 с.

12. Москаленко НВ, редактор. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. Дніпропетровськ: Інновація; 2014. 332 с.

13. Пангелова НЄ, Круцевич ТЮ, Данилюк ВМ. Теоретико-методичні основи оздоровчої фізичної культури: навч. посібник. Переяслав-Хмельницький; 2018. 454 с.

14. Потужний АВ, Шульга НР. Молодий вчений. 2018; 4.2 (56.2):74–77.

15. Сاینчук ММ. Формування ціннісних орієнтацій в сфері фізичної культури і спорту учнів старших класів в процесі фізичного виховання [дисертація]. Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України; 2012. 247 с.

16. Столяров ВІ. Теория и методология современного физического воспитания: состояние разработки и авторская концепция. Киев: Олимпийская лит.; 2015. 704 с.

17. Andrii Sitovskiy, Borys Maksymchuk, Vasyi Kuzmenko, Yuliya Nosko, Zoryana Korytko, Olga Bahinska, Oksana Marchenko. Differentiated approach to physical education of adolescents with different speed of biological development. Journal of Physical Education and Sport © (JPES), Vol.19 (3), Art 222, pp. 1532 – 1543, 2019 online ISSN: 2247 – 806X; p-ISSN: 2247 – 8051; ISSN – L = 2247 – 8051 © JPES

18. 李晓晨,陈佩.不同体力水平与大学生运动参与动机的关系:有调节的中介效应分析[J].南京体育学院学报,2020,19(09):55-60.

19. 边加斌.成都市高校大学生健身运动参与动机的调查与分析[D].四川师范大学,2020.

20. 赵效江.大学生运动动机与其体质健康水平的相关性分析[J].赤峰学院学报(自然科学版),2020,36(03):86-88.

21. 单荣杰.高校大学生参与排球课外体育活动的行为动力因素分析[J].新校园(上旬),2017(11):134-135.

22. 马晓媛.高校大学生参与瑜伽运动的动机分析[J].新西部(理论版),2012(Z5):185+183.

23. <http://newsen.pku.edu.cn/Admission/InternationalStudents/Scholarships/>

LITERATURE:

1. Andrieieva OV. Theoretical and methodological principles of recreational activities of different groups of the population [avtoreferat]. Kyiv; 2014. 39 p.

2. Andriuchenko T, Vakulenko O, Volkov V, Dzyuba N, Kolyada V, Komarova N, Pesha I, Tilikina N. Formation of a healthy lifestyle. Educational and methodological recommendations. Kyiv. State Institution "State Institute of Family and Youth Policy",
3. Bezverkhnia GV. Motivation of 5-11-grade school students to participation in physical culture and sports. [dissertation]. Uman: Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University; 2004. 258 p.
4. Wang Lihua Organization of the management of implementation of national physical fitness standards in higher education establishments of the People's Republic of China [avtoreferat]. Kharkiv; 2011; 20 p.
5. Horbatenko TB. Analysis of curricula in the discipline «Physical Education» in the universities of the People's Republic of China and the Russian Federation. Theory and practice of physical culture. 2008; 8: 76–80.
6. Krasnozhen SV. Perspective approaches to studying the health state of modern school students and ways to improve it. Sportyva Medyt-syna. 2014;(1):52.
7. Krutsevych TYu, Marchenko OYu. Gender differences in the hierarchical structure of value orientations of school students of different age groups. Physical education, sport and health culture in modern society. 2018;3(43):144.
8. Krutsevych TYu, Marchenko OYu. Characteristic differences in the choice of factors of a healthy lifestyle as components of individual physical culture of modern school students. Slobozhanskyi naukovo-sportyvnyi visnyk. 2018;6(68): 10-15.
9. Krutsevych TYu, editor. Theory and methodology of physical education: textbook for students of higher education institutions of physical education and sports. Kyiv: Olympic literature; 2017. Vol.1: 392 p.
10. Maievskyi MI. Value orientations in the field of physical culture and sports of students of pedagogical specialties [dissertation]. Uman; 2016. 251 p.
11. Marchenko OYu. Theoretical and methodological principles of gender approach to formation of axiological significance of physical culture of school students [dissertation]. Kyiv: National University of Physical Education and Sport of Ukraine; 2019. 590 p.
12. Moskalenko NV, editor. Innovational technologies in physical education of school students: study guide for students of higher education institutions Dnipropetrovsk: Innovatsiia; 2014. 332 p.
13. Pangelova NYe, Krutsevych TYu, Danyloko VM. Theoretical and methodological principles of health-enhancing physical culture: study guide. Pereiaslav-Khmelnytskyi; 2018. 454 p.
14. Potuzhnyi AV, Shulga NP. Young scientist. 2018; 4.2 (56.2):74–77.
15. Saiinchuk MM. Formation of value orientations in the field of physical culture and sports in high school students in the process of physical education [dissertation]. Kyiv: National University of Physical Education and Sport of Ukraine; 2012. 247 p.
16. Stolyarov VI. Theory and methodology of modern physical education: the state of development and the author's concept. Kiev: Olympic literature; 2015. 704 p.
17. Andrii Sitovskiy, Borys Maksymchuk, Vasyl Kuzmenko, Yuliya Nosko, Zoryana Korytko, Olga Bahinska, Oksana Marchenko. Differentiated approach to physical education of adolescents with different speed of biological development. Journal of Physical Education and Sport © (JPES), Vol.19 (3), Art 222, pp. 1532 – 1543, 2019 online ISSN: 2247 – 806X; p-ISSN: 2247 – 8051; ISSN – L = 2247 – 8051 © JPES
18. 李晓晨,陈佩.不同体力水平与大学生运动参与动机的关系:有调节的中介效应分析[J].南京体育学院学报,2020,19(09):55-60.
19. 边加斌.成都市高校大学生健身运动参与动机的调查与分析[D].四川师范大学,2020.
20. 赵效江.大学生运动动机与其体质健康水平的相关性分析[J].赤峰学院学报(自然科学版),2020,36(03):86-88.
21. 单荣杰.高校大学生参与排球课外体育活动的行为动力因素分析[J].新校园(上旬),2017(11):134-135.
22. 马晓媛.高校大学生参与瑜伽运动的动机分析[J].新西部(理论版),2012(25):185+183.
23. <http://newsen.pku.edu.cn/Admission/InternationalStudents/Scholarships/>

Надійшла 01.11.2011

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Марченко Оксана Юрївна <http://orcid.org/0000-0002-2902-5960>, E-mail: o.mar4enko17@gmail.com

Національний університет фізичного виховання і спорту України
03150, Київ, вул. Фізкультури, 1

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Marchenko Oksana <http://orcid.org/0000-0002-2902-5960>, E-mail: o.mar4enko17@gmail.com

National University of Ukraine on Physical Education and Sport
03150, Kyiv, Fizkul'tury str., 1